

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА**

Факультет соціально-психологічних наук та управління

“Затверджено”

На засіданні Приймальної комісії
НПУ ім. М. П. Драгоманова
Протокол №4 від «30» березня 2017р.

Рекомендовано

Вченою радою факультету соціально-
психологічних наук та управління

Програма вступного фахового випробування (співбесіди)

з економічної теорії

для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства,
при вступі на навчання для здобуття ступеня

«Бакалавр»

на базі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня

«Молодший спеціаліст»

Київ – 2017

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

Програма вступного фахового випробування (співбесіди) на здобуття ступеня «Бакалавр» спеціальності «Економіка» здійснюється за програмою з «Економіки» для учнів 10-11 класів економічного профілю навчання (Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.10.2010 р., №1021) з урахуванням інших програм для загальноосвітніх навчальних закладів, рекомендованих МОН України.

На вступному випробуванні абітурієнт повинен показати знання фундаментальних засад економічного життя суспільств, економічної поведінки людини, законів та закономірностей функціонування ринкової економіки, сутності трансформаційних процесів в Україні та завдань виведення економіки на впровадження інноваційної моделі розвитку.

Абітурієнти повинні глибоко **знати**:

- зміст та методи предмета «Економіка» як загальнотеоретичної науки, її закони, зв'язок з іншими науками та завдання в умовах сучасної України;
- базові економічні категорії й закони, які становлять загальну основу економічної діяльності людей (суспільств);
- сутність і місце в теоретичній системі понять: потреби, виробництво, виробничі ресурси, економічний вибір, власність, економічні системи; об'єктивні чинники економічної поведінки споживачів та виробників;
- економічні категорії і явища, які становлять фундаментальні поняття ринкової економіки: сутність ринку, товарного виробництва, товару й закону вартості; сутність, функції й види грошей; механізм ринкового саморегулювання й утворення ринкової ціни, ринок факторів виробництва й формування доходів суб'єктів економічного процесу; значення та складові ринкової інфраструктури;
- економічну сутність підприємництва, організаційні форми підприємств, зміст підприємницької діяльності та її економічні результати (підприємницький дохід), фінансування діяльності підприємства; зміст, функції менеджменту та маркетингу;
- загальні риси та зміст основних макроекономічних явищ: макроекономічних рівноваг та механізмів їх забезпечення; загальних макроекономічних показників; явищ макроекономічної нестабільності (економічні цикли, безробіття, інфляція); регулюючої ролі держави через податково-бюджетну та грошово-кредитну політики;
- світову економіку, зокрема, про такі форми міжнародних економічних відносин, як світова торгівля, міжнародна валютна система, міжнародне підприємництво тощо, значення міжнародних валютно-фінансових організацій, глобалізації та участі України у світовому господарстві.

Важливим є знання абітурієнтами суті економічних процесів в Україні в трансформаційний період, зокрема, проблем роздержавлення та приватизації, створення ринкової інфраструктури, формування доходів населення,

державного регулювання економіки, бюджетно-фінансової політики та грошово-кредитного регулювання.

Вступне фахове випробування (співбесіда) з економічної теорії проводиться за білетами, кожний із яких включає 3 теоретичні питання.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ АБІТУРІЄНТА НА ВСТУПНОМУ ФАХОВОМУ ВИПРОБУВАННІ

(ТІЛЬКИ ДЛЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ)

<i>Оцінювання за шкалою університету</i>	<i>Визначення</i>	<i>Характеристика відповідей абітурієнта</i>
<i>175-200 балів</i>	<i>Високий</i>	Абітурієнт дав повну, теоретично правильну та аргументовану відповідь на питання білету; глибоко розуміє економічні закони і категорії в межах програми бакалавра, їх взаємозв'язок; здатний здійснювати порівняльний аналіз різних течій, концепцій, робить творчо обґрунтовані висновки; уміє користуватися методами наукового аналізу економічних явищ, процесів; використовує фактичні та статистичні дані; уміє використовувати економічні знання для аналізу сучасних проблем економічного розвитку України.
<i>150-174 балів</i> <i>163-174 балів</i>	<i>Достатній</i>	Абітурієнт дав повну відповідь на питання білету, глибоко розуміє зміст економічних категорій та законів, уміє, в основному, користуватися методами наукового аналізу економічних явищ та процесів, але дещо неповно з'ясовує історію їх розвитку та взаємозв'язку; використовуючи фактичні та статистичні дані допускає певну неконкретність; добре розуміє проблеми економічного розвитку України. Абітурієнт дав повну відповідь на питання білету, глибоко розуміє зміст економічних категорій та законів, але допускає дрібні неточності у визначеннях, аналізуючи явища та процеси дещо затрудняється у використанні методів наукового аналізу, не розкриває глибинні основи економічних змін, використання фактичного матеріалу не завжди органічно пов'язується з теорією питань.
<i>124-149 балів</i> <i>135-149 балів</i>	<i>Задовільний</i>	Абітурієнт дав повну відповідь на питання білету, але допустив часткові недоліки в розкритті змісту питань, економічних категорій та законів, їх взаємозв'язку; виявив недостатній зв'язок теоретичних знань з сучасною економічною практикою, в тому числі і в Україні.

124-134 балів		Абітурієнт дав повну відповідь на питання білету, але при з'ясуванні змісту економічних понять, явищ, економічних категорій та законів, допустив фрагментарність, часткові змістовні неточності, недостатньо знає альтернативні підходи, що існують в науці (літературі), недостатньо пов'язує теоретичний матеріал з економічною практикою, в тому числі і в Україні, фрагментарно використовує у відповідях фактичний і статистичний матеріал.
100-123 бали	Низький	Відповідь абітурієнта має поверховий, безсистемний характер і не розкриває сутності питань; абітурієнт допускає грубі помилки, перекручення змісту, недбалу форму викладу.

Якщо абітурієнт під час вступного випробування з конкурсного предмету набрав від 100-123 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до НПУ імені М. П. Драгоманова.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто приймав участь у випробуванні після закінчення іспиту.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ

Фахова комісія аналізує результати співбесіди методом експертної оцінки й колегіально приймає рішення: про «рекомендовано до зарахування» або «не рекомендовано до зарахування», з урахуванням співбесіди з мови (української, російської).

4. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

Розділ 1. Фундаментальні поняття економіки

Тема 1.1. Предмет, завдання економічної науки та її місце серед інших наук.

Основна проблема економічного життя суспільства та економічної науки: обмеженість ресурсів та безмежність потреб.

Суб'єкти та об'єкти економічних відносин.

Еволюція поглядів на предмет економічної науки.

Етапи і засоби (інструменти) економічного дослідження.

Економічні закони: зміст та відмінності від законів природи

Завдання економічної науки та її роль у житті окремої людини і суспільства.
Зв'язки економічної науки з іншими науками.

Тема 1.2. Зміст основних економічних процесів та явищ.

Виробничі ресурси: земля, праця, капітал, здатність до підприємницької діяльності, інформація

Продукт (результат) економічної діяльності: його структура та призначення

Ефективність: економічний зміст та оцінка

Технологічні уклади виробництва: реміснича технологія, машинне виробництво, автоматизоване виробництво та нова економіка знань.

Виробництво: організаційні форми, структура та інфраструктура

Споживання: зміст та структура

Розподіл та обмін: основні форми та структура.

Тема 1.3. Споживач в економіці: його поведінка та особливості вибору.

Споживач як основний суб'єкт сучасної економіки.

Потреби споживача: зміст та класифікації. Розвиток і безмежність потреб.

Споживчі блага як засіб задоволення потреб. Структура споживчих благ,

Корисність споживчого блага і способи її оцінки. Граничне споживче благо і гранична корисність.

Закон спадної граничної корисності.

Бюджет споживача

Ознаки раціонального споживача. Закон (правило) оптимізації корисності споживача.

Тема 1.4. Проблема обмеженості ресурсів та вибору виробника.

Прояви обмеженості виробничих ресурсів. Відтворювані та невідтворювані ресурси. Виробничі можливості.

Повна зайнятість ресурсів і повний обсяг виробництва.

Альтернативні варіанти використання ресурсів. Крива виробничих можливостей.

Поняття граничної норми заміщення. Альтернативна вартість.

Ознаки раціонального виробника. Правило співставлення граничної виручки та граничних витрат ресурсів.

Закон спадної продуктивності факторів виробництва.

Тема 1.5. Економічні системи. Особливості економічного кругообігу.

Сутність та основні елементи економічної системи: економічні суб'єкти, способи координації діяльності, відносини власності.

Зміст економічного кругообігу.

Ринкова, командна, мішана економіка: принципи організації, схеми кругообігу.

Зв'язок економічної ефективності і соціальної справедливості.

Форми (моделі) ринкової економіки: ліберальна ринкова, соціальне ринкове господарство, демократичний соціалізм, модель «по один бік плану й ринку».

Розділ 2. Фундаментальні процеси та явища ринкової економіки.

Тема 2.1. Ринкове вирішення основних проблем економіки: що, як, для кого виробляти.

Явище «голосування грошима» у ринковому вирішенні питання «що виробляти»

Конкуренція виробників і мінімізація витрат у вирішенні питання «як виробляти»

Доходи споживачів у вирішенні питання «для кого виробляти»

Сутність ринкового саморегулювання, принцип «прихованої руки» ринку.

Зміст ринкової конкуренції та її роль в організації ринкової економіки.

Переваги та обмеження ринкового саморегулювання

Принципові відмінності досконалої конкуренції від інших форм організації ринку.

Тема 2.2. Основні параметри ринку: попит, пропозиція, ринкова ціна.

Ціна (цінність), витрати (вартість) та корисність. Ціна як результат ринкової взаємодії виробників та споживачів.

Ринковий попит: зміст, функція попиту від ціни. Ефект доходу та заміщення

Крива індивідуального попиту.

Ринкова пропозиція: зміст, функція пропозиції від ціни. Ефект перерозподілу та залучення гірших ресурсів. Крива індивідуальної пропозиції.

Нецінові чинники попиту та пропозиції. Графічне відображення впливу.

Ціна ринкової рівноваги. Зміст, графічне відображення.

Надлишок виробника і споживача.

Роль рівноважної ціни у ринковому саморегулюванні.

Причини та наслідки неринкового ціноутворення.

Тема 2.3. Еластичність попиту і пропозиції та застосування знань про еластичність.

Економічний зміст еластичності попиту за ціною. Особливості розрахунку показника еластичності попиту.

Чинники, що впливають на еластичність попиту за ціною.

Економічний зміст еластичності пропозиції за ціною. Особливості розрахунку показника еластичності пропозиції. Чинники еластичності пропозиції.

Врахування еластичності при ціноутворенні, оподаткуванні та формуванні торгівельних відносин з іншими країнами.

Тема 2.4. Гроші як інструмент ринкової економіки.

Сутність грошей.

Зміст функцій засобу обігу, платежу, міри вартості та засобу нагромадження

Види грошей за матеріальними носіями: монети, паперові, чек, вексель, кредитна картка.

Готівкові та депозитні гроші

Сучасні електронні гроші

Форми міжнародних грошей

Грошова маса: показники M0, M1, M2, M3.

Суспільна корисність та купівельна спроможність грошей. Чинники, що визначають купівельну спроможність грошей
Стійкість національних грошей та курс національної валюти.

2.5. Ринкова структура: особливості різних ринків.

Структурні елементи національного ринку.

Ринок товарів та послуг: суб'єкти ринку та його сучасна організація.

Спільні ознаки ринків виробничих ресурсів: праці, капіталів землі

Ринок праці: об'єкт купівлі – продажу, суб'єкти ринку, ціна ринку праці. Попит і пропозиція на ринку праці.

Ринок капіталу як ринок кредитних ресурсів та фізичного капіталу: об'єкти купівлі – продажу, суб'єкти ринку. Ціна ринку капіталу. Попит і пропозиція на ринку капіталу.

Ринок землі: об'єкти купівлі – продажу, суб'єкти ринку. Ціна ринку землі.

Попит і пропозиція на ринку землі.

Ринок інформації: об'єкти купівлі – продажу, суб'єкти ринку. Особливості формування попиту і пропозиції на ринку інформації.

Тема 2.6. Доходи у ринковій економіці.

Доход як ціна ринку виробничих ресурсів (праці, капіталу, землі). Загальне правило ринкового формування доходів.

Рента – дохід власника земельних ресурсів. Види ренти. Ціна землі.

Чинники диференціації заробітної плати. Роль уряду та профспілок у формуванні заробітної плати. Типові системи заробітної плати

Чинники диференціації позичкового відсотку на ринку кредитних ресурсів.

Особливості формування доходу власників цінних паперів. Курс акції.

Дохід від інвестицій на ринку фізичного капіталу. Дисконтування вартості доходу від інвестування у бізнесовий проект

Тема 2.7. Ринкова інфраструктура: біржі, банки, інші фінансово – кредитні посередники та служби зайнятості.

Взаємозв'язок структури та інфраструктури ринку

Товарні біржі у функціонуванні ринку товарів та виробничих ресурсів. Операції товарної біржі. Організація товарної біржі та роль уряду у її функціонуванні.

Фондова біржа у функціонуванні ринку капіталів та ринку цінних паперів.

Операції фондової біржі. Її організація та роль уряду у функціонуванні. Оцінка стану ринку за індексами фондового ринку.

Банки у функціонуванні ринку капіталів та грошей. Основні операції банків.

Організація діяльності банків та роль уряду.

Інші фінансово-кредитні посередники – страхові компанії, трасти, інвестиційні та страхові фонди у функціонуванні ринку капіталів.

Служби зайнятості у функціонуванні ринку праці. Організація їх діяльності та роль уряду у функціонуванні.

Розділ 3. Теорія і практика підприємницької діяльності.

Тема 3.1. Визначальні риси та особливості підприємницької діяльності.

Підприємництво як особливий вид діяльності: функції підприємця.

Доход і ризик у підприємстві.

Підприємництво і суспільний прогрес. Інтереси підприємця, громади та суспільства: відмінності та сучасні способи гармонізації

Види підприємництва: виробниче, комерційне, посередницьке, фінансове.

Підприємництво у інформаційній сфері.

Підприємства різних форм власності. Приватна, колективна та державна власність.

Організаційні форми підприємств приватної власності: одноосібні володіння, партнерства, корпорації.

Організаційні форми колективних підприємств: виробничі, збутові, споживчі кооперативи, кредитні спілки.

Організаційні форми підприємств державної власності: комунальні та загальнодержавні.

Переваги та обмеження різних організаційних форм підприємств приватної, колективної та державної власності.

Малі, середні та великі підприємства: переваги та обмеження. Сектор малого та середнього бізнесу у сучасній економіці

Прибуткові та неприбуткові підприємства.

Структура національної економіки за формами власності та організаційними формами підприємств.

Тема 3.2. Досягнення мети підприємницької діяльності.

Виробнича функція. Двофакторна виробнича функція Кобба – Дугласа: економічний зміст та графічна інтерпретація.

Технологія і виробнича функція

Ефект від масштабу і виробнича функція

Економічні витрати та їх складники: явні та неявні витрати.

Зв'язок доходів та витрат. Валовий доход (загальний виторг) TR. Нормальний прибуток як елемент неявних витрат. Бухгалтерський та економічний прибуток.

Постійні (FC), змінні (VC) витрати: визначеність та структура. Загальні витрати (TC). Середні постійні (AFC), змінні (AVC) та загальні (ATC) витрати.

Графічна ілюстрація динаміки постійних, змінних, загальних та середніх витрат.

Граничні витрати (MC): кількісна визначеність та графічна ілюстрація динаміки.

Максимізації економічного прибутку підприємства. Визначення максимального прибутку за порівняння загального виторгу (TR) та загальних витрат (TC)

Визначення максимального прибутку за порівняння граничного виторгу (MR) та граничних витрат (MC). Закон максимізації прибутку: $MC = MR$.

Інші (крім змін обсягів виробництва) способи збільшення прибутку підприємства.

Тема 3.3. Організація діяльності підприємства.

Фінансування підприємства. Фінансові ресурси. Джерела внутрішніх та зовнішніх фінансових ресурсів підприємства.

Баланс підприємства як джерело інформації про фінансові ресурси та майно підприємства. Зміст основних статей балансу.

Звіт про фінансові результати як джерело інформації про успішність діяльності підприємства

Оцінка фінансових результатів діяльності підприємства: прибутковість капіталовкладень та рентабельність.

Взаємозв'язки підприємств та банків. Умови та порядок надання підприємству банківської позики. Явище застави.

Обґрунтування економічної доцільності банківської позики.

Сподіваний прибуток та ризик у діяльності підприємства. Мінімізація ризику і страхування. Види ризиків підприємства

Відносини між страховою компанією (страховиком) та підприємством (страхувальником). Страховий договір, страховий внесок та страхове відшкодування.

Підприємство як емітент (продавець) на фондовому ринку. Переваги та обмеження випуску акцій і облігацій для підприємства – емітента.

Підприємство як покупець на фондовому ринку. Формування портфелю цінних паперів.

Тема 3.4. Управління підприємством.

Основні складники процесу управління: управління виробництвом, персоналом, фінансами, збутом.

Функції управління підприємством: аналіз, планування, організація, мотивація, контроль.

Моделі організаційних структур управління: лінійна та функціональна.

Бізнес – план: зміст та структура

Еволюція поглядів та сучасні надбання теорії управління.

Основи управління проектами. Тип, масштаб, тривалість, вид проекту.

Інноваційні проекти.

Маркетинг у діяльності підприємця. Функції маркетингу.

Сегментація ринку за споживачами, продуктами, каналами збуту.

Етапи маркетингового дослідження: мета, завдання, результат дослідження.

Складові маркетингу: продукт, продажна ціна, просування, позиція на ринку.

Реклама: мета, засоби, форми втілення та основні вимоги.

Розділ 4. Національна економіка і роль уряду у її функціонуванні.

Тема 4.1. Основні прояви цілісності національної економіки.

Загальна рівновага національної економіки. Відповідність сукупних доходів і витрат, сукупного попиту і пропозиції.

Кейнсіанська та неокласична аргументація механізму формування загальної рівноваги

Міжнародні принципи національного рахівництва.

Визначення обсягу кінцевого продукту національного виробництва (валового внутрішнього продукту - ВВП) за різними методами. ВВП та валовий національний дохід (ВНД).

Національне споживання та національне заощадження.

Використання ВВП, інших показників у міжнародних порівняннях
Номинальний та реальний ВВП: зміст і особливості розрахунку. Дефлятор ВВП як показник рівня цін.

Циклічність як форма руху національної економіки. Види циклів та основні причини економічних коливань. Криза у національній економіці.

Тема 4.2. Безробіття та інфляція як наслідки порушення загальної економічної рівноваги.

Безробіття як результат порушення рівноваги на ринку праці. Оцінка рівня безробіття. Види безробіття: фрикційне структурне, циклічне (кон'юнктурне). Повна зайнятість і природне безробіття.

Пояснення безробіття на кейнсіанських та неокласичних засадах.

Наслідки безробіття для економіки та суспільства. Оцінка втрат від безробіття за законом Оукена.

Засоби обмеження безробіття.

Інфляція як результат порушення рівноваги товарного ринку. Оцінка рівня інфляції. Індекс цін та темп інфляції.

Види інфляції за ознаками темпу та очікування.

Інфляція за основною причиною виникнення: попиту, витрат, грошей

Наслідки неочікуваної інфляції

Антиінфляційні заходи

Зв'язок інфляції та безробіття. Модель кривої Філіпса

Тема 4.3. Роль уряду у регулюванні національної економіки.

Невдачі (обмеження) ринку як причина державного регулювання економіки.

Напрямки урядового регулювання економіки: корегування розподілу ресурсів, перерозподіл доходів і багатства, захист конкуренції, контроль за рівнем безробіття та інфляції

Суспільні блага. Види суспільних благ та роль уряду у їх створенні.

Позитивні та негативні зовнішні ефекти та роль уряду у їх регулюванні.

Уряд у системі економічного кругообігу як власник, виробник і споживач

Невдачі (обмеження) уряду: брак інформації, інструментів контролю ринку, та впливу на бюрократію.

Тема 4.4. Фінансове регулювання економіки. Державний бюджет.

Зміст фінансової політики уряду: цілі та інструменти

Податкова система. Види податків, суб'єкти, об'єкти та принципи оподаткування. Податкові пільги

Позитивні та негативні наслідки оподаткування. Об'єктивна межа оподаткування. Модель кривої Лафера

Інші (крім податків) надходження до державного бюджету

Видатки державного бюджету: основні елементи та їх призначення. Роль видатків у стимулюванні економіки

Балансування державного бюджету. Дефіцит (профіцит) бюджету. Державний борг.

Безпечна межа дефіциту державного бюджету та державного боргу

Роль міністерства фінансів, Казначейства у організації фінансової системи країни.

Тема 4.5. Грошове регулювання економіки. Стійкість національних грошей.

Зміст грошової політики уряду: цілі та інструменти.

Попит на гроші та пропозиція грошей. Регулювання урядом пропозиції грошей. Грошовий мультиплікатор.

Банківська система країни як об'єкт урядового регулювання. Роль

Національного (центрального) банку у регулюванні банківської системи країни.

Урядова політика «дорогих» та «дешевих» грошей

Сутність монетаристського підходу до грошової політики. Правила грошового регулювання.

Інструменти та урядові заходи з забезпечення стійкості національних грошей.

Розділ 5. Світова економіка та інтеграційні процеси.

Тема 5.1. Світове господарство та основні закономірності розвитку світової економіки.

Світове господарство: зміст та основні етапи розвитку. Форми міжнародних економічних відносин: світова торгівля, міжнародний рух капіталів, міжнародна валютна система, міграція робочої сили, науково – технічне співробітництво та глобальна інформаційна мережа.

Суб'єкти світового господарства: розвинені країни, країни середнього рівня та країни, що розвиваються.

Закономірності поглиблення міжнародної економічної інтеграції: від угод про пільгову торгівлю до економічного союзу з єдиною політикою.

Наслідки економічної інтеграції для національної економіки.

Місце української економіки у світовому господарстві.

Глобалізація як явище кінця ХХ ст.: об'єктивні причини та наслідки.

Основні глобальні проблеми: вичерпання ресурсів, забруднення довкілля, поглиблення нерівності між країнами

«Великі» та «малі» економіки у процесах глобалізації

Переваги глобалізації: використання сучасних технологій, урізноманітнення споживання, вища темпи економічного зростання

Основні загрози глобалізації: глобальні економічні (фінансові) кризи, втрата керованості національних економік та національної ідентичності.

Способи протидії загрозам глобалізації.

Тема 5.2. Світова торгівля та міжнародна валютна система.

Міжнародний поділ праці як передумова світової торгівлі.

Сучасний стан світової торгівлі: світові лідери і аутсайтери

Причини міжнародної торгівлі за теорією абсолютних та відносних переваг

Торговий баланс країни. Основні чинники експорту та імпорту

Обмеження міжнародної торгівлі: основні причини та наслідки. Урядова політика протекціонізму та лібералізму. Форми торговельних обмежень.

Етапи розвитку СОТ як прояв лібералізації зовнішньої торгівлі. Основні вимоги до членів СОТ. Переваги та обмеження членства в СОТ.

Європейська інтеграція. Етапи розвитку та сучасні тенденції у Європейському Союзі (ЄС)

Міжнародна валютна система: міжнародна ліквідність, валютні ринки, механізми встановлення валютних курсів, міжнародні інститути валютного регулювання

Еволюція міжнародної валютної системи: система золотого стандарту, система золотовалютного стандарту, система регульованих плаваючих валютних курсів Європейська валютна система у ХХІ ст..

Форми міжнародних грошей: СДР та Євро.

Формування валютного курсу: режими плаваючих та фіксованих курсів.

Чинники впливу на курс валюти за плаваючого режиму.

Вплив змін курсу національної валюти на умови зовнішньої торгівлі.

Тема 5.3. Міжнародний рух капіталів. Участь у міжнародних фінансово – кредитних організаціях та науково – технічному співробітництві.

Необхідність міжнародного руху капіталів.

Форми міжнародного руху капіталів: міжнародний кредит та іноземне інвестування.

Міждержавні, міжнародних організацій та приватні міжнародні кредити.

Прямі та портфельні іноземні інвестиції. Міжнародні компанії у іноземному інвестуванні.

Діяльність міжнародних організацій - МВФ, Світового банку, ЄБРР, Європейського інвестиційного банку тощо – у забезпеченні міжнародного руху капіталів

Платіжний баланс країни. Рахунок руху капіталу у платіжному балансі

Причини виникнення та основні форми міжнародного підприємництва та науково – технічного співробітництва

Питання з «Економічної теорії»

1. Що вивчає економічна наука?
2. Розвиток поглядів на предмет (об'єкт) економічних досліджень.
3. Загальна характеристика понять «виробництво», «обмін», «споживання».
4. Суб'єкти економічних відносин та їх класифікація.
5. Мета економічного дослідження.
6. Роль економічних знань у життєдіяльності суспільства та людини.
7. Взаємозв'язок економічної теорії з суспільними науками (політології, соціології).
8. Зв'язок економічної теорії і природничих наук (біології, географії).
9. Потреби і споживчі блага.
10. Класифікація економічних потреб.
11. Базові матеріальні потреби та потреби, зумовлені розвитком цивілізації.
12. Споживчі блага як спосіб задоволення потреб. Носії споживчих благ.
13. Безмежність потреб – стимул виробництва.
14. Зміст виробництва.
15. Структура виробництва та її класифікація.
16. Фактори виробництва: види та взаємозв'язок.

17. Доходи власників факторів виробництва.
18. Спеціалізація як засіб зростання продуктивності.
19. Взаємозв'язок людини та економіки.
20. Що дає економіка людині?
21. Обмеженість ресурсів та необхідність їх раціонального вибору.
22. Відтворювані та не відтворювані виробничі ресурси.
23. Типи економічних систем.
24. Критерії класифікації економічних систем.
25. Характеристика ринкової економіки.
26. Характеристика контрольованої (адміністративно-командної) економіки.
27. Змішана економіка сучасних розвинутих країн.
28. Характеристика конкуренції та її види.
29. Перехід від адміністративної до ринкової економіки в Україні.
30. Роздержавлення та приватизація власності в Україні.
31. Визначення ринку.
32. Ринкове розв'язання питань «що виробляти», «як виробляти», «для кого виробляти»?
33. Функції ринку.
34. Головні чинники (елементи) ринку та їх характеристика.
35. Попит та чинники, від яких він залежить.
36. Закон попиту. Графік залежності попиту від ціни.
37. Закон пропозиції. Графік залежності пропозиції від ціни.
38. Еластичність пропозиції і попиту.
39. Пропозиція та чинники, від яких вона залежить.
40. Ринкова ціна.
41. Гроші і обмін. Коротка історія грошей.
42. Функції грошей.
43. Види (типи) грошей.
44. Конвертованість грошей.
45. Характеристика типів ринків.
46. Джерела позичкового капіталу. Види кредиту.
47. Товарні біржі та їх функції.
48. Фондові біржі та їх функції.
49. Банки та їх функції.
50. Банки та банківська система.
51. Державна служба зайнятості в організації ринку праці.
52. Центральний банк країни та його функції.
53. Комерційні банки та їх функції.
54. Земельна рента як винагорода за користування землею. Ціна землі.
55. Заробітна плата – винагорода за працю. Теорії заробітної плати.
56. Мінімальна заробітна плата.
57. Диференціація заробітної плати.
58. Позичковий процент та чинники, що визначають його норму.
59. Прибуток та фактори, що впливають на його величину.
60. Ринкові перетворення в Україні.
61. Загальні проблеми країн постсоціалістичного розвитку.

62. Загальні закономірності процесу переходу до ринку.
63. Особливості формування ринку в Україні.
64. Види підприємницької діяльності.
65. Підприємство і підприємництво.
66. Форми власності та організаційні типи підприємств.
67. Підприємство та його функції.
68. Малі і великі підприємства: переваги, недоліки.
69. Фермерське господарство.
70. Державне підприємство.
71. Функції підприємця.
72. Сутність та складові управлінської діяльності.
73. Сутність менеджменту та його основні функції.
74. Функції менеджера.
75. Основні погляди (теорії) на проблеми управління.
76. Сутність та складові маркетингової діяльності.
77. Загальна характеристика менеджменту і маркетингу.
78. Торговельне підприємство: сутність та його функції.
79. Некомерційні (неприбуткові) підприємства та особливості їх діяльності.
80. Формування елементів ринкової інфраструктури в Україні.
81. Економіка як ціле та її структура.
82. Основні макроекономічні пропорції.
83. Необхідність та сутність структурної перебудови в Україні.
84. Циклічність як форма руху економіки.
85. Довгі економічні цикли.
86. Основні показники результатів національного виробництва.
87. Значення системи національних рахунків.
88. ВВП – узагальнюючий економічний показник та методи його розрахунку.
89. Національний дохід та інші показники національних рахунків.
90. Зайнятість і безробіття.
91. Безробіття, його види та рівень.
92. Засоби боротьби з безробіттям.
93. Безробіття в Україні: причини та шляхи подолання.
94. Сутність та причини інфляції.
95. Види інфляції. Можливі заходи стримання інфляції.
96. Податки та їх роль у економіці.
97. Структура (види) податків.
98. Державний бюджет: сутність, джерела надходжень та витрати.
99. Бюджетний дефіцит: причини і наслідки.
100. Засоби грошово-кредитного регулювання. Кейнсіанський та монетаристський підходи.
101. Світове господарство: сутність та закономірність розвитку.
102. Міжнародний поділ праці та чинники, які його визначають.
103. Глобалізація світової економіки.
104. Міжнародна торгівля. Протекціонізм та лібералізм як підходи до регулювання міжнародної торгівлі.
105. Міжнародна валютна система.

106. Платіжний баланс країни.
107. Міжнародні фінансово-кредитні організації.
108. Форми міжнародного підприємництва.
109. Міжнародне науково-технічне співробітництво.
110. Інтеграція України у світову економіку.

5. Для пільгових категорій осіб, яким надано право складати вступні випробування (особи, що потребують особливих умов складання випробувань) в НПУ імені М. П. Драгоманова за рішенням Приймальної комісії створюються особливі умови для проходження вступних випробувань.

6. СТРУКТУРА БІЛЕТУ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова

Факультет соціально-психологічних наук та управління

Ступінь: «Бакалавр»

Галузь знань: «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: «Економіка»

На базі ОКР: «Молодший спеціаліст»

Вступне фахове
випробування

Екзаменаційний білет № ____

- 1.
- 2.
- 3.

Затверджено на засіданні Приймальної комісії НПУ ім. М. П. Драгоманова

Протокол № _____ від «_____» _____ 201__ р.

Голова фахової комісії _____ / _____ /

Підпис

Прізвище, ім'я, по-батькові

7. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бицюра Ю.В. Збірник завдань для державної підсумкової атестації з економіки: 11-й кл. / Ю.В. Бицюра, Г.О. Горленко, С.Л. Капіруліна. – К.: Центр навч.-метод. л-ри, 2013. – 96 с.
2. Бобров В.Я. Основи ринкової економіки і підприємництва: Підручник. – К.: Вища школа, 2003.
3. Горленко Г.О. Збірник завдань для державної підсумкової атестації з економіки для учнів 11 класу / Г.О. Горленко. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2010. – 224 с.
4. Господарський Кодекс України від 16 січня 2003 року. – К.: Атака, 2003. – 208с.
5. Економічна теорія: політекономія: практикум: навчальний посібник // за заг. ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2010 – 494 с.
6. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.1 (Ред. кол.: С.В.Мочерний (відпов. ред.) та ін. – К.: Вид. центр “Академія”, 2000р.; Т.2; Т.3 – 2002 р.
7. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / за ред. В.Д.Базилевича.- 7-ме вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2008.
8. Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Сучасна економіка: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 2005.
9. Загальна економіка: Підручник / І.Ф.Радіонова та ін., за ред І.Ф.Радіонової. – 6-те вид. доп. і перероб. – Кам'янець-Подільський, Аксіома, 2008.
10. Радіонова І.Ф. Економіка (профільний рівень). 11 клас / І.Ф.Радіонова, В.В. Радченко. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2012. – 256 с.
11. Радіонова І.Ф. Економіка (профільний рівень). 10 клас / І.Ф.Радіонова, В.В. Радченко. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2011. – 208 с.
12. Крупська Л.П. Економіка. 11 клас. Профільний рівень: Підручник для загальноосвітніх навчальних закладів / Л.П.Крупська, І.Є.Тимченко, Т.І.Чорна. – Х.: Ранок, 2011. – 192 с.
13. Крупська Л.П. Економіка. 10 клас. Профільний рівень: Підручник для загальноосвітніх навчальних закладів / Л.П.Крупська, І.Є.Тимченко, Т.І.Чорна. – Х.: Ранок, 2010. – 256 с.
14. Закон України “Про внесення змін і доповнень до Закону України “Про приватизацію невеликих державних підприємств /малу приватизацію/” від 15 травня 1996р. // “Урядовий кур’єр”, 1996, 22 серпня.
15. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про приватизацію майна державних підприємств” від 19 лютого 1997 р. // “Урядовий кур’єр”, 1997, 15 травня.
16. Історія економічних учень: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К.: Знання, 2004.
17. Кейнс М.Дж. Общая теория занятости, процента и денег. – М.: Мысль, 1978.
18. Конституція України. К.: 1996.
19. Лукинов И.И. Эволюция экономических систем. – М.: 2002р.
20. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: Принципы, проблемы и политика, в 2-х т.: Пер. с англ. 11-го изд. М.: Республика, 1992.
21. Маркс К. Капітал // Маркс К., Енгельс Ф. – Твори, вид. 2-е, тт. 23-26.
22. Маршалл А. Принципы экономической науки. В 3-х томах. Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1993.
23. Перехідна економіка: Підручник / В.М.Геєць, Є.Г.Панченко, Е.М.Лібанова та ін. За ред. В.М.Гейця. – К.: Вища школа, 2003. 591с.
24. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. – М.: Соцэкгиз, 1962.